

STORTINGET

Innst. 541 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:175 S (2024–2025)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Carl I. Hagen, Per-Willy Amundsen, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Stordalen og Bengt Rune Strifeldt om en tiltakspakke for å styrke næringsliv og befolkningsutvikling i Finnmark

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet ble følgende forslag fremmet 8. april 2025:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om særskilte tiltak for næringslivet i Øst-Finnmark som er berørt økonomisk av sanksjonene mot Russland.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere om de eksisterende virkemidlene i tiltakssonen har den ønskede effekten når det gjelder å opprettholde og øke befolkningen i nord, og vurdere ytterligere tiltak slik som eksempelvis redusert bedriftsbeskatning.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i retningslinjene for virkemiddelapparatet, blant annet redusert egenkapitalkrav, slik at det i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter i tiltakssonen.
4. Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i retningslinjene i virkemiddelapparatet, slik at man oppnår en mer aktiv satsing som i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter og næringsbygg i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms.

5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av konsekvenser for aktivitet og arbeidsplasser i tiltakssoner med redusert arbeidsgiveravgift som følge av endrede forutsetninger som ble innført i 2010 for bl.a. krav til registrering av selskapers hovedkontor.
6. Stortinget ber regjeringen endre innretningen på geografisk differensiert arbeidsgiveravgift slik at den virker etter sin hensikt, og at det ikke kan benyttes lavere arbeidsgiversats enn der virksomheten er lokalisert.
7. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan Forsvaret i større grad kan bidra og være samfunnsbygger i Finnmark, ved å legge mer til rette for lokale innkjøp av varer og tjenester.
8. Stortinget ber regjeringen sikre at opsjoner for nye politihelikoptre utløses, og at Finnmark politidistrikt tilføres ett av de tre helikoptrene som politiet har opsjon på, for å redusere responstid samt å sikre kontroll og beredskap ved den norsk-russiske grensen.
9. Stortinget ber regjeringen utvide spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta ved å gjenopprette dagkirurgien og etablere geriatrisk avdeling, fødeavdeling og nødvendige akuttfunksjoner. Det må legges til grunn at sykehusene i Finnmark samarbeider i en nettverksmodell for å gi hele befolkningen et likeverdig helsetilbud av god kvalitet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Dokumentet ble 11. april 2025 oversendt Finansdepartementet og overført til Kommunal- og distriktsdepartementet, som besvarte henvendelsen i brev av 12. mai 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Bjørnar Skjæran, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Emilie Mehl, Ole André Myhrvold og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Sigrid Zurbuchen Heiberg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til forslagene fra representantene Sylvi Listhaug, Carl I. Hagen, Per-Willy Amundsen, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Stordalen og Bengt Rune Strifeldt, og at behandlingen av disse sammenfaller med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. Komiteen viser til at de ulike partiene legger frem sine samlede forslag til budsjettprioriteringer i Innst. 540 S (2024–2025).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at Øst-Finnmark er særlig rammet av sanksjonene mot Russland. Det er derfor ekstra viktig å følge opp med målrettede tiltak for å motvirke negative effekter for befolkningen og næringslivet i denne delen av regionen. Flertallet forutsetter at regjeringen har en god dialog med lokale myndigheter og legger til rette for særskilte tiltak i budsjettet når det er behov for det.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere innretningen av de særskilte tiltakene i Nord-Troms og Finnmark (innsatssonen) for å få bedre resultater for tilflytting og økt verdiskaping.»

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne, støtter forslagsstilerne i at Finnmark er i en særstilling når det gjelder Norges sikkerhet og beredskap, og at bosetting og infra-

struktur i Øst-Finnmark er av særlig betydning for hele Norges totalberedskap.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til at nordområdene er Norges viktigste strategiske ansvarsområde. Sikkerhetspolitikken skal bygge på avskrekking og beroligelse. Tidsskiftet i europeisk sikkerhetspolitikk etter Russlands anneksjon av Krim i 2014 og fullskala invasjon i 2022 betyr tyngre nasjonal militær tilstedeværelse i nord, mer alliert trening og øving i nordområdene, ytterligere oppbygging av forsvarsevne og tettere samarbeid med Sverige og Finland. Det nordiske forsvarssamarbeidet, basert på NATO-medlemskap, betyr tettere samarbeid om logistikk som har både militær og sivil betydning.

Dette flertallet vil fremheve at Nord-Norge er viktig for Europas sikkerhet. I regionen finnes det store ressurser som kan bidra til å gjøre europeisk industri mindre avhengig av import av strategisk viktige råstoffer. Det er i Norges, EUs og NATOs interesse at nordområdene er en nærings- og befolkningsrik region.

Et fjerde flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne, forventer at regjeringen følger opp målene i langtidsplanen for Forsvaret og forsvarssatsingen som skal fortsette i årene som kommer, og at det legges til rette for at denne satsingen også skal gi et høyere aktivitetsnivå i lokalt nærings- og samfunnsliv. Det er regjeringens oppgave å sørge for at dette blir gjennomført på en god måte, og at det legges til rette for at også små og mellomstore lokale bedrifter kan ta del i denne aktivitetsveksten.

Et femte flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at de særskilte tiltakene i Nord-Troms og Finnmark (innsatssonen) ikke gir tilstrekkelige resultater når det kommer til å opprettholde bosettingen. Den økte sikkerhetspolitiske betydningen av Nord-Norge og de økte investeringene som følge av opprusting av forsvar og infrastruktur, kombinert med økt behov for naturressurser, gir store muligheter for fremtidig vekst. Disse medlemmer vil prioritere kunnskapsbaserte initiativ og tiltak som styrker innsatsen for å opprettholde, og øke, befolkningen i Nord-Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre tiltak for sikre tilstrekkelig krafttilgang til hele Finnmark, herunder også

å oppgradere og utvide produksjonen i eksisterende vannkraftverk.»

«Stortinget ber regjeringen prioritere rask saksbehandling av søknaden om utbygging av transmisjonsnett fra Skaidi til Lebesby og videre til Varangerbotn for å styrke nettkapasiteten og energisikkerheten.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at en enstemmig forsvarskomite stemte for følgende forslag i forbindelse med behandlingen av langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 87 S (2023–2024), jf. Innst. 426 S (2023–2024)):

«Stortinget ber regjeringen sikre at Forsvaret utnytter handlingsrommet lover og reglement åpner for, slik at Forsvaret i større grad større grad benytter lokale og regionale tilbydere.»

Disse medlemmer viser til at man som en følge av dette sørget for å gi Forsvarets lokale avdelinger økte fullmakter til å handle direkte med bedrifter lokalt der avdelingene er lokalisert, og at man særlig fremhevet at dette kunne ha positive ringvirkninger til næringslivet og Forsvarets tilstedeværelse i distriktene med særlig vekt på Nord-Norge.

Disse medlemmer viser videre til at flertallet i kontroll- og konstitusjonskomiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, blant annet ble enig om følgende merknader i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 4. (2024–2025), jf. Innst. 216 S (2024–2025):

«Flertallet understreker at regjeringen da må avklare og utnytte handlingsrommet i EØS-avtalens § 123, og tilhørende bestemmelse i lov om offentlige anskaffelser § 2, for Forsvaret som helhet. Flertallet etterspør mer utfyllende informasjon fra regjeringen om hvilke justeringer forsvarssektoren har gjort i sine reglement, avtaler og rutiner, samt hvordan regjeringen har avklart og utnyttet handlingsrommet i EØS-avtalen for Forsvaret som helhet, før flertallet kan si seg enig i at vedtaket er gjennomført og rapportering kan avsluttes.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti peker på at trygghet for liv og helse er viktig for innbyggere i hele landet, og at en av utfordringene i nord er store avstander. Dette kan også ha stor betydning for befolkningsutviklingen i nord. Disse medlemmer viser til at lang responstid kan få store konsekvenser for dem som er berørt av en alvorlig hendelse. Disse medlemmer viser videre til at det i Finnmark har vært flere hendelser hvor det har vært stilt spørsmål ved responstiden til politiet og om liv er gått tapt på grunn av dette.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i retningslinjene for virkemiddelapparatet, blant annet redusert egenkapitalkrav, slik at det i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i retningslinjene for virkemiddelapparatet, slik at man oppnår en mer aktiv satsing som i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter og næringsbygg i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan Forsvaret i større grad kan bidra og være samfunnsbygger i Finnmark ved å legge mer til rette for lokale innkjøp av varer og tjenester.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 komme tilbake med en samlet evaluering av virkemidlene som er rettet mot næringslivet i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms, herunder Øst-Finnmark, i inneværende stortingsperiode, og på bakgrunn av dette foreslå nye eller justering av eksisterende tiltak for å styrke næringslivet i regionen.»

Disse medlemmer støtter forslaget om å vurdere hvordan Forsvaret i større grad kan bidra og være en samfunnsbygger i Finnmark, blant annet gjennom å legge mer til rette for lokale innkjøp. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i regjering la til rette for dette, både gjennom Distriktsmeldinga (Meld. St. 27 (2022–2023) Eit godt liv i heile Noreg – distriktspolitikk for framtida) og gjennom Langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 87 S (2023–2024)), og at dette har hatt stor støtte også i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet vil påpeke at tilgang til kraft er en forutsetning for å kunne skape og utvikle nye næringer og viktige arbeidsplasser. Det eksisterende kraftnettet i Finnmark er ikke tilstrekkelig til å håndtere det økende behovet, og det er behov for å øke både kraftproduksjonen og nettkapasiteten for å dekke det økende kraftbehovet, spesielt fra industrien.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av konsekvenser for aktivitet og arbeidsplasser i tiltakssoner med redusert arbeidsgiveravgift som følge av endrede forutsetninger som ble innført i 2010 for bl.a. krav til registrering av selskapers hovedkontor.»

«Stortinget ber regjeringen utvide spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta ved å gjenopprette dagkirurgien og etablere geriatrisk avdeling, fødeavdeling og nødvendige akutfunksjoner. Det må legges til grunn at sykehusene i Finnmark samarbeider i en nettverksmodell for å gi hele befolkningen et likeverdig helsetilbud av god kvalitet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om særskilte tiltak for næringslivet i Øst-Finnmark som er berørt økonomisk av sanksjonene mot Russland.»

Disse medlemmer er enig med forslagsstillerne i at det trengs en særlig satsing på innsatssonen i Troms og Finnmark. Disse medlemmer viser til at beboere i innsatssonen ofte må reise langt for å oppsøke helsetilbud og dermed er svært avhengige av at Pasientreiser fungerer godt og fleksibelt. Slik er det ikke i dag. Pasienter opplever til stadighet at de må møte opp til fly- og båtavganger som sannsynligvis ikke går, fordi Pasientreiser krever det. Dette fører til at sykehustimer står ubenyttet og pasienter kaster bort tid. I tillegg finnes det flere eksempler på at reisende på de billigste billettene blir kastet av Widerøes flyvninger grunnet at flyet har overvekt, som i stor grad går ut over pasienter på veg til sykehus. Dette fører til at pasienters behandling utsettes, noe som kan ha store konsekvenser for liv og helse i tillegg til at sykehusene blir stående uten pasienter. Avstander og værforhold gjør også at pasienter ofte er avhengige av overnatting, men dagens satser for overnatting på pasientreiser ligger langt unna det overnatting vanligvis koster.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke satsene for pasientreiser for pasienter bosatt i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms og tilrettelegge for at pasienter kan bestille fleksible billetter og få dekket overnatting, gitt værforholdene i landsdelen.»

Disse medlemmer viser til at FOT-rutene har stor betydning for å sikre at folk og næringsliv får tilgang til effektive transporttjenester. Dessverre ser man at

flyvninger i FOT-rutene sliter med lav kapasitet og ofte blir kansellert grunnet dårlig vær.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om styrking av FOT-rutene, inkludert et forslag til en tilleggsutlysning, slik at frekvensene i FOT-rutene kan styrkes.»

Disse medlemmer viser til at næringsutvikling i Øst-Finnmark har behov for et kraftig løft dersom det skal monne, og ønsker å se det nødvendige løftet for denne regionen.

Komiteens medlemmer fra Høyre er enig i at det er behov for å bygge ut mer fornybar kraft i Finnmark, både ved å utvide kapasiteten i dagens kraftverk og ved å legge til rette for utbygging av nye energikilder der det er mulig. Samtidig er det nødvendig å utvide og forsterke overføringsnett. Disse medlemmer forventer at regjeringen legger til rette for en effektiv saksbehandling, slik at det ikke er til hinder for at nye prosjekter for økt kraftproduksjon og overføringskapasitet kan gjennomføres så raskt som mulig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om de eksisterende virkemidlene i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms har den ønskede effekten når det gjelder å opprettholde og øke befolkningen i nord, og vurdere ytterligere tiltak slik som eksempelvis redusert bedriftsbeskatning.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt mener at utviklingen med sentralisering av spesialisthelsetjenesten må stanses. Det er behov for å bygge opp en mer distriktsvennlig helsetjeneste. Dagens helsepolitikk har fått negative konsekvenser, som blant annet kutt i lavterskeltilbud og dagkirurgi i Alta. Disse medlemmer mener at det heller er behov for å styrke tilbud som finnes, framfor at de bygges ned, spesielt i en landsdel med store avstander.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at dagkirurgiaktiviteten ved Klinikk Alta gjenoppbygges og styrkes.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at man med Senterpartiet i regjering jobbet målrettet for å gjøre det mer attraktivt å bo i innsatssonen i Nord-Troms og Finnmark. Mangel på arbeidskraft har vært og er en stor utfordring for vekst og gode tjenes-

ter i innsatssonen, og det har derfor vært gjort betydelige grep på de personrettede virkemidlene, spesielt rettet mot unge voksne og barnefamilier, for å bidra til å øke befolkningen. Blant virkemidlene kan spesielt nevnes gratis barnehage, en forsterket ordning med gjeldsslette av studiegjeld og en dobling av Finnmarksfradraget.

Disse medlemmer viser videre til at det har blitt innført en rekke tiltak spesielt rettet mot næringslivet i Finnmark med Senterpartiet i regjering, både gjennom ordinære statsbudsjetter og i reviderte budsjetter. Blant annet ble man i 2023 enig om en egen tiltakspakke for aktivitet og utvikling i Øst-Finnmark, og i 2024 kom det på plass tiltak for å styrke næringsgrunnlaget i Finnmark generelt og for å avhjelpe de negative konsekvensene knyttet til reduserte fiskekvoter spesielt.

Disse medlemmer viser til svarbrevet fra finansministeren, der det blant annet fremkommer at det nye virkemiddelet rettet mot næringslivet i Øst-Finnmark under Innovasjon Norge vurderes å treffe godt, at det benyttes, og at det har begynt å gi resultater. Disse medlemmer støtter at det kan være behov for ytterligere tiltak i Finnmark, og særlig i Øst-Finnmark. Blant annet mener Senterpartiet man bør vurdere å øke Finnmarksfradraget ytterligere og om man kan gjøre andre skattegrep i innsatssonen. Disse medlemmer vil samtidig påpeke betydningen av å hegne om den reduserte arbeidsgiveravgiften som et kraftfullt virkemiddel i innsatssonen.

Disse medlemmer støtter det som oppleves å være intensjonen i forslag 1 om særskilte tiltak for næringslivet i Øst-Finnmark, men mener man bør se på om det er behov for ytterligere tiltak også for næringslivet generelt, og ikke utelukkende rettet mot den delen av næringslivet som er berørt av de økonomiske sanksjonene mot Russland, slik det fremgår av forslaget.

Disse medlemmer mener i tillegg at det vil være viktig at tiltakene som har blitt innført i denne stortingsperioden, evalueres, og at man på den bakgrunn kan komme tilbake med eventuelt nye tiltak.

Disse medlemmer mener at den offentlige helsetjenesten skal sørge for et godt og likeverdig helsetilbud i hele landet, også i Finnmark. Senterpartiet mener nærhet til helsetilbud på alle nivå gir trygghet, og at det er viktig å styrke lokalsykehusenes rolle i spesialisthelsetjenesten og slik sikre kvalitet i akuttberedskap og trygghet i lokalsamfunnene.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet støtter å styrke og videreutvikle Klinikk Alta, og viser blant annet til at det både i statsbudsjettet for 2024 og i revidert budsjett for 2024 ble vedtatt økte bevilgninger til Klinikk Alta, og at man i statsbudsjettet for 2025 vedtok å videreføre ekstrabevilgningene på 41,7 mill. kroner. Bakgrunnen for videreføringen har vært å bidra til at tilbudene her kan videreutvikles til det beste for lokalbefolkningen.

Disse medlemmer støtter forslaget om at sykehusene bør samarbeide i en nettverksmodell for å gi hele befolkningen likeverdige tjenester. Disse medlemmer viser til at mye av utfordringene med dårlig samhandling i helsevesenet kan tilskrives helseforetaksmodellen, og at dagens modell har betydelige utfordringer. Disse medlemmer viser videre til sine standpunkt, blant annet fremmet i representantforslaget i Dokument 8:128 S (2024–2025) og i tilhørende innstilling (Innst. 311 S (2024–2025), om å utrede alternativer til helseforetaksmodellen. Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn forslag 9 i representantforslaget om spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter en utbygging av transmisjonsnettet fra Skaidi til Lebesby og videre til Varangerbotn, men viser til at dette også er svært konfliktfylte områder. Disse medlemmer støtter derfor ikke en forhastet prosess og vil understreke at det er svært viktig med en legitim og godt forankret prosess.

Disse medlemmer viser til at vegløse samfunn er viktige både for sikkerhetspolitikken, for produksjonen av sjømat langs kysten og for sjøsamisk, kvensk og norsk kystkultur. Disse samfunnene består av mennesker som står for stor verdiskaping, og som ønsker å satse, men opplever til stadighet kutt eller trusler om kutt i tilbudet, noe som hindrer utvikling i distriktene. Denne utfordringen er særlig stor i et fylke med store avstander som Finnmark og krever en fast årlig ekstra bevilgning til Finnmark fylkeskommune.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 foreslå en årlig øremerket pott med midler til Finnmark fylkeskommune for å opprettholde kollektivtilbud, med særlig vekt på hurtigbåt- og fergetilbud til vegløse samfunn, som skal gjøre det mulig å bo og drive næringsvirksomhet i vegløse samfunn.»

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge fram et forslag om et kraftig løft i rammen for næringsutvikling og ressursforskning i Finnmark.»

Disse medlemmer vil understreke hvor viktig det er for innsatssonen at det finnes egne, sterke virkemidler for å ha gode insentiver til bosetting. Dette medlem ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge forslag for å styrke velferdstilbudet for beboere i innsatssonen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en egen satsing på midler til innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms for vegbygging og vin-

tervedlikehold av vegene som tar høyde for klimatiske forhold.»

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem forslag til en årlig øremerket pott til å sikre busstilbudet i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms for å gjøre det enklere å bo og reise i regionen.»

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en egen ordning for innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms underlagt Enova for å sikre energieffektivisering for husholdninger i innsatssonen, men også øke beredskapen for strømbrydd og hybrid krigføring uten å øke klimagassutslipp. Ordningen skal gjøres ubyråkratisk og tilgjengelig.»

Disse medlemmer mener at alle kliniske spesialiststillinger ved Sámi klinikk bør fredes inntil regjeringens utredning om Sámi klinikkas framtid er ferdig behandlet, og at ingen stillinger må flyttes fra Sámi klinikk til Alta før det.

Disse medlemmer viser til befolkningsnedgangen i Finnmark. Disse medlemmer mener at en betydelig del av forklaringen på denne utviklingen har vært en villet rasjonaliseringspolitikk drevet særlig av den politiske styringen av fiskerinæringen siden etterkrigstiden.

Disse medlemmer merker seg at mens forslagsstillerne skriver varmt om mineralnæringen, skrives ikke et eneste ord om fisk. Disse medlemmer viser til noe av det viktigste næringsgrunnlaget i Finnmark, nemlig de maritime ressursene. Gjennom all tid mens folk har bodd i landsdelen, har folk livnært seg langs kysten av disse ressursene.

Disse medlemmer mener at en gjenreise av en levende fiskerinæring i den nordlige landsdelen kan bringe befolkningsvekst og verdiskaping direkte som følge av høsting av de marine ressursene, og indirekte som følge av ringvirkningene fra primærnæringen. Bearbeiding av fisk skaper arbeidsplasser på land som kan bidra til å skape levedyktige lokalsamfunn langs kysten.

Disse medlemmer viser til kvotesystemet for fiskeriene. Kvotesystemet er en grunnleggende forutsetning for bærekraftig og ansvarlig forvaltning av fiskeressursene. Likevel mener disse medlemmer at de fordelte kvotene over tid har gått vekk fra kystsamfunnene og havnet på stadig færre hender.

Disse medlemmer viser til formålsparagrafen § 1 i lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova):

«Formålet med lova er å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei viltlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.»

Disse medlemmer mener at regjeringen og tidligere regjeringer ikke har ført en fiskeripolitikk i tråd med havressurslovas formål. Disse medlemmer viser til Riksrevisjonens undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket, Dokument 3:6 (2019–2020), som ga en uvanlig hard dom over fiskeripolitikken de siste ti-årene. Undersøkelsene viste at selv om Stortinget hadde vedtatt klare mål og prinsipper for fiskeripolitikken, hadde ikke disse blitt tilstrekkelig etterlevd, og at politikken hadde ført til at:

«Det har blitt mindre videreføring og aktivitet i kystsamfunnene, eierskapet samles på stadig færre hender, og forvaltninga er for lite bærekraftig.»

Disse medlemmer mener at Riksrevisjonens kritikk viser at dagens fiskeripolitikk direkte motvirker målene om sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene og dermed bidrar til befolkningsnedgangen i Finnmark.

Disse medlemmer viser videre til at pliktsystemet for torsketrålflåten ikke fungerer som tiltenkt. Ordningen med torsketrålflåten ble opprinnelig tillatt utelukkende for å styrke norsk fiskeindustri og skape helårs arbeidsplasser på land. Tanken var at trålerne skulle levere fisk i de deler av året hvor kystflåten ikke kunne levere til landindustrien.

Disse medlemmer mener at pliktsystemet i liten grad fungerer som tiltenkt, og at brorparten av torsken fisket i norske farvann eksporteres ut av landet ubearbeidet. Som et aktuelt eksempel kan nevnes at trålselskapet Nergård leverte 90 pst. av sin fangst fra torsketrål frossen til frysehotell i Tromsø, som i stor grad er ubrukelig for de aller fleste landanlegg i Norge som skulle tilgodeses dette fisket.

Disse medlemmer viser til at ordførerne i Båtsfjord, Berlevåg, Lebesby, Hammerfest, Skjervøy og Vestvågøy i brev til Stortingets næringskomité av 8. februar 2021 problematiserte den manglende bearbeidingen av fisk tatt under pliktkvotene. Dette viser at problemet rammer kommuner i Finnmark og andre kystområder direkte.

Disse medlemmer mener at en effektiv håndheving av leveringsplikten, kombinert med kvotetrekk for ubearbeidet eksportert torsk, kunne sikret arbeidsplasser og verdiskaping i fiskeindustrien langs kysten av Finnmark. Dette ville være langt mer målrettet for å sikre bosetting og næringsliv enn de generelle tiltakene forslagsstillerne foreslår.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen prioritere torskekvoter til fartøygrupper som bidrar til aktivitet i Finnmark, henholdsvis kystflåten og åpen gruppe.»

«Stortinget ber regjeringen gjennom instruks, anmodning eller pålegg sikre at torsketrålere som fisker på pliktkvoter, faktisk leverer til fiskeindustrien, og at brudd på pliktene må føre til bortfall av kvoter.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å innføre kvotetrekke for ubearbeidet eksportert torsk for fartøy med pliktkvoter.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om hvordan fiskeriressursene kan brukes til å skape og ta vare på arbeidsplasser og industri i tilknytning til fiskerinæringen for å sikre bosetting, sysselsetting og verdiskaping langs kysten, herunder hvordan landingen av fisk kan spres ut over året.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at demografiutviklingen i Nord-Norge, og spesielt i Finnmark, er nedadgående. Årsakene til dette er sammensatte, men det er en uttalt politisk målsetting å sikre bosetting og befolkning i nord av sikkerhets- og beredskapshensyn. Disse medlemmer viser til at tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark har hatt positive effekter og redusert fraflytting, men enkelte av tiltakene rettet mot næringsaktivitet er dessverre blitt svekket over tid.

Disse medlemmer viser til at Nord-Troms og Finnmark er i en økonomisk særstilling og ikke har klart å bygge opp privat kapital på samme måte som i resten av landet. Disse medlemmer viser videre til at befolkningen i Norge i stor grad kunne fortsette livene sine og gjenoppta næringsaktivitet og benytte seg av eksisterende infrastruktur etter krigen i 1945, med unntak av befolkningen i Finnmark. Alt av boliger, bygninger, infrastruktur og næringsaktivitet måtte bygges opp fra grunnen av etter at oppryddingen etter krigen var ferdig. Disse medlemmer viser til at dette har gjort at Nord-Troms og Finnmark i stor grad har mistet flere tiår av utviklingen sammenlignet med resten av landet, og har medført at risikokapital til næringsutvikling ikke har blitt bygget opp på samme måte. Disse medlemmer fremhever at dette har ført til at eierskap har blitt solgt til andre deler av landet for å utvikle og kapitalisere opp næringsaktivitet.

Disse medlemmer understreker at Finnmark er et av Norges viktigste områder, og viktigheten av at det bor folk i nord, er ytterligere aktualisert etter endringer i den geopolitiske situasjonen og Russlands invasjon av Ukraina. Disse medlemmer viser til at Norge har sluttet opp om alle EUs sanksjonspakker mot Russland med noen få unntak og nasjonale tilpasninger. Disse medlemmer viser videre til at disse sanksjonene støttes fullt ut og følges opp av næringslivet, men sanksjonene har hatt direkte innvirkning i større og mindre grad på næringsaktører, spesielt i Øst-Finnmark. Disse med-

lemmer viser til at folk og næringsliv i Øst-Finnmark er blitt særlig hardt rammet, og for enkelte bedrifter har omsetningen blitt redusert med over 40 pst. over natten som følge av sanksjonene, uten at noen av disse bedriftene er blitt kompensert for disse tapene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre har forsøkt å avdempe de negative konsekvensene av sanksjonene og ble enig med Sosialistisk Venstreparti på Stortinget om en aktivitetspakke for Øst-Finnmark på til sammen 105 mill. kroner i 2023. Prioriterte felt for denne pakken var næringsutvikling, helse og utdanning. Disse medlemmer viser til at effekten har vært kritisert fra flere hold, og det er tydelig at denne aktivitetspakken ikke traff godt nok. Disse medlemmer mener man heller må se på tiltak som styrker konkurransekraften til næringslivet i nord og bidrar til å snu den negative demografiutviklingen.

For bedrifter i innsatssonen mener disse medlemmer at virkemiddelapparatet må legge til rette slik at berørte bedrifter får en mulighet til å legge om driften for å kunne utvikle en ny produktportefølje, og ikke minst en mulighet til aktiv opplæring og markedsføringsstiltak. Her vil det også være behov for at kapital gjøres tilgjengelig for å realisere nye næringsprosjekter i innsatssonen, slik som redusert egenkapitalkrav, fordi de fleste av disse selskapene ikke kan møte de krav som bl.a. Innovasjon Norge stiller. Disse medlemmer mener videre at det også vil være fordelaktig med en mer aktiv satsing gjennom virkemiddelapparatet på næringsprosjekter og tilhørende næringsbygg.

Disse medlemmer viser til at redusert arbeidsgiveravgift opprinnelig var en ordning i tiltakssonen som gjorde at dersom hovedkontor og minst 50 pst. av arbeidsinntekten var i tiltakssonen, kunne ansatte utføre arbeider i andre soner uten at virksomheten måtte svare for arbeidsgiveravgift. Disse medlemmer mener dette var en kraftfull og god ordning som dessverre ble terminert i 2010 fordi det var mistanke om misbruk, noe som senere viste seg å ikke medføre riktighet. Disse medlemmer mener videre at ordningen kunne ha bidratt til at bedrifter berørt av sanksjonene i en omstillingsperiode kunne ha sendt arbeidstakere til annen arbeidsgiversone, slik at faktiske kostnader til dyre flybilletter og opphold hadde blitt dekt inn.

Disse medlemmer viser til at ordningen med redusert arbeidsgiveravgift er ytterligere svekket i senere tid. Disse medlemmer viser til at det kunne regnes redusert arbeidsgiveravgift dersom 50 pst. av arbeidsinntekten ble opptjent i en arbeidsgiversone med redusert arbeidsgiveravgift over en periode på tre måneder. Denne perioden er nå redusert til én måned. Det medfører at bedrifter utenfor innsatssonen i Nord-Troms og Finnmark kan pendle inn ansatte i innsatssonen med 14 dagers turnus pr. måned og da benytte seg

av pendlerturnus med lengre arbeidsdager og samtidig slippe arbeidsgiveravgift.

Disse medlemmer viser til at dette har medført en betydelig konkurranseulempa for bedrifter som er lokalisert i innsatssonen, fordi de lokale bedriftene ikke kan benytte seg av pendlerturnusen. Denne ordningen, som i utgangspunktet ble innført for å styrke konkurransekraften i tiltakssonen, bidrar nå til at det lønner seg for bedrifter å etablere seg utenfor innsatssonen og pendle inn ansatte.

Disse medlemmer fremhever at mineralnæringen er en viktig fremtidsnæring i Norge og har stort potensial til å bli enda en viktig eksportindustri. Disse medlemmer mener imidlertid at næringen hemmes av lang saksbehandlingstid, mange reguleringer og høy risiko. Disse medlemmer viser til at oppstart av gruvevirksomhet kan ta så lang tid som 15–20 år, og at saksbehandlingstiden må reduseres betydelig. Disse medlemmer viser videre til at tilgang på kapital er en utfordring også for mineralnæringen, og markedet for å kapitalisere opp aktuelle mineralprosjekt i Norge er krevende.

Disse medlemmer fremhever at mineralnæringen vil gi mange distriktsarbeidsplasser og har særlig stort potensial i Nord-Norge. Disse medlemmer viser til at det i Finnmark er to mineralprosjekter som er gryteklare – Nussir og Sydvaranger Gruve. Disse to prosjektene ville bidratt med hhv. 200 og 400 direkte arbeidsplasser, og indirekte kan dette antallet tredobles når en regner med ringvirkningene. Disse medlemmer fremhever at dette er arbeidsplasser som kan bidra til å snu den negative demografiutviklingen i Finnmark generelt og i Øst-Finnmark spesielt.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet flere ganger har foreslått tiltak i Stortinget for å få fortgang i og oppstart av slike mineralprosjekter, senest ved behandlingen av Innst. 171 S (2024–2025) så sent som i mars 2025. Da ble blant annet følgende foreslått:

- å styrke veiledningsfunksjonen til Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF),
- å øke bevilgningen til Norges geologiske undersøkelse (NGU) for å kartlegge mineralressursene i Norge,
- å sikre en enklere og mer samordnet konsesjonsbehandling for mineralutvinning i Fastlands-Norge
- samt å be regjeringen legge fram forslag om etablering av et statlig mineralfond etter finsk modell.

Disse medlemmer viser til at det i langtidsplanen for Forsvaret ligger inne en satsing på utvidelsen av Finnmark landforsvar, og Hæren skal utvikles fra én til tre brigader, én i Finnmark, én i Troms og en ny brigade sør. Disse medlemmer viser videre til at den videre oppbyggingen av Finnmarksbrigaden konsentreres til

Porsangmoen, som videreutvikles med betydelig satsing på å tilrettelegge for både økt personelltilførsel og tilførsel av nytt materiell. Halkavarre skyte- og øvingsfelt i Porsanger vil også videreutvikles. Disse medlemmer viser til at Finnmark landforsvar styrkes med kampluftvern, en artilleribataljon, en lett infanteribataljon, ingeniørkompani, etterretningskompani og styrket ledelse og videreutvikles til Finnmarksbrigaden. Disse medlemmer fremhever at disse tiltakene vil bidra til flere arbeidsplasser og ringvirkninger for regionen.

Disse medlemmer understreker at det er viktig og riktig at Forsvaret utvikles som følge av sikkerhets- og beredskapspolitiske målsettinger og ikke som distriktspolitikk. Men Forsvaret er bare en del av totalforsvaret, og innbyggere og næringsliv skal i en krise- eller krigssituasjon understøtte Forsvaret. Disse medlemmer fremhever at man da må sørge for at det er grunnlag for folk og næringsliv for å bo og leve der også i fredstid. Disse medlemmer mener Forsvaret også må bidra og være en samfunnsbygger i de områdene det er lokalisert, og i større grad ha mulighet til å handle lokalt fremfor gjennom sentrale avtaler for å styrke det lokale næringslivet.

Disse medlemmer mener at det på grunn av lang responstid fra politiet mottar melding om en hendelse til første patrulje er fremme på stedet, er viktig å se på andre løsninger enn de tradisjonelle. Disse medlemmer peker på at et politihelikopter lokalisert i Finnmark vil bidra til å redusere responstiden og styrke tryggheten til innbyggerne, samtidig som det kan bidra til å sikre kontroll og beredskap ved den norsk-russiske grensen.

Disse medlemmer viser til at lange avstander er utfordrende for liv og helse, spesielt vinterstid når fjelloverganger stenges og pasienter er avskåret fra livsnødvendige helsetilbud. I Finnmark er det lokalisert to fullverdige sykehus i Kirkenes og Hammerfest i tillegg til klinikker i Alta og Karasjok. Mellom Hammerfest og Kirkenes er det nesten 800 km. Disse medlemmer mener at dersom man skal gi et tilnærmet likeverdig helsetilbud til innbyggere i Finnmark som i resten av landet, må man se på muligheten for å få på plass et bedre helsetilbud for innbyggerne i den mest folkerike regionen i Finnmark. Disse medlemmer peker på at dette kan gjøres ved å utvide spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta ved å gjenopprette dagkirurgi og etablere geriatrik avdeling, fødeavdeling og nødvendige akuttfunksjoner. Disse medlemmer fremhever at dette vil bidra til å skape trygghet i hverdagen og være en viktig brikke for å snu den negative demografiutviklingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre innretningen på geografisk differensiert arbeidsgiveravgift slik at den

virker etter sin hensikt, og at det ikke kan benyttes lave-re arbeidsgiversats enn der virksomheten er lokalisert.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at opsjoner for nye politihelikoptre utløses, og at Finnmark politidistrikt tilføres ett av de tre helikoptrene som politiet har op-sjon på, for å redusere responstid samt å sikre kontroll og beredskap ved den norsk-russiske grensen.»

Disse medlemmer viser til at Varanger kraft ble pålagt av NVE å bygge ut regionalnettet i Øst-Finnmark, men har utfordringer med mangel på kraft fordi transmisjonsnettet fra Skaidi til Øst-Finnmark ikke er ut-bygd. Utbygging av 420 kV linje østover er viktig for forsyningssikkerhet og totalberedskap. Statnett har i år fått konsesjon til å bygge en ny 420 kilovolt (kV) kraft-ledning mellom Skaidi i vest og Lebesby i øst, men disse medlemmer mener denne linjen må bygges helt frem til Varangerbotn for å styrke nettkapasiteten og energisikkerheten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en egen satsing på den offentlige tannhelsetjenesten, slik at alle innbyggere i innsatssonen i Nord-Troms og Finnmark i løpet av en toårsperiode kan få tannhelsetjenester i regi av den offentlige tannhelsetjenesten uten at det koster mer enn andre helse-tjenester i regi av det offentlige gjør.»

Komiteens medlem fra Rødt mener at det finnes løsninger for mer nett, og dermed økt krafttilgang, i Øst-Finnmark som ivaretar naturverdiene og reindriften bedre. Dette medlem viser til at Same-tinget i et høringssvar fra januar 2025 går inn for å reali-sere et annet alternativ enn nye 420 kV-linjer, som Statnett har utredet, med færre konsekvenser for natur og miljø. Alternativet som ble lagt fram i Statnetts konsesjonssøknad om ny ledning fra Lebesby til Seidafjellet, innebærer temperaturoppgradering av dagens linje mellom Lebesby og Seidafjellet, en ny stasjon på Seidafjellet og nettførsterkning til Finland. Alternativet vil gi tilgang på 160 MW mer kraft i Øst-Finnmark. Det er mer enn Alta-kraftverket kan levere alene.

Dette er et reelt og bedre alternativ enn det såkalte kraftløftet for å utvikle Øst-Finnmark. Om man også frigjør strømmen som er reservert i Vest-Finnmark av Equinor til Hammerfest LNG på Melkøya, kan det bety store muligheter for utvikling av Finnmark.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjøre tiltak for sikre til-strekkelig krafttilgang til hele Finnmark, herunder også å oppgradere og utvide produksjonen i eksisterende vannkraftverk.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen prioritere rask saksbe-handling av søknaden om utbygging av transmisjons-nettet fra Skaidi til Lebesby og videre til Varangerbotn for å styrke nettkapasiteten og energisikkerheten.

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosia-listisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i ret-ningslinjene for virkemiddelapparatet, blant annet re-dusert egenkapitalkrav, slik at det i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter i innsatssonen i Finn-mark og Nord-Troms.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i ret-ningslinjene for virkemiddelapparatet, slik at man opp-når en mer aktiv satsing som i større grad bidrar til å re-alisere nye næringsprosjekter og næringsbygg i innsats-sonen i Finnmark og Nord-Troms.

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan Forsva-ret i større grad kan bidra og være samfunnsbygger i Finnmark ved å legge mer til rette for lokale innkjøp av varer og tjenester.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med stats-budsjettet for 2026 komme tilbake med en samlet eva-luering av virkemidlene som er rettet mot næringslivet i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms, herunder Øst-Finnmark, i inneværende stortingsperiode, og på bak-grunn av dette foreslå nye eller justering av eksisterende tiltak for å styrke næringslivet i regionen.

Forslag fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evalue-ring av konsekvenser for aktivitet og arbeidsplasser i til-

takssoner med redusert arbeidsgiveravgift som følge av endrede forutsetninger som ble innført i 2010 for bl.a. krav til registrering av selskapers hovedkontor.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utvide spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta ved å gjenopprette dagkirurgien og etablere geriatrisk avdeling, fødeavdeling og nødvendige akuttfunksjoner. Det må legges til grunn at sykehuse- ne i Finnmark samarbeider i en nettverksmodell for å gi hele befolkningen et likeverdig helsetilbud av god kvalitet.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om særskilte tiltak for næringslivet i Øst-Finnmark som er berørt økonomisk av sanksjonene mot Russland.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen øke satsene for pasientreiser for pasienter bosatt i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms og tilrettelegge for at pasienter kan bestille fleksible billetter og få dekket overnatting, gitt værforholdene i landsdelen.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om styrking av FOT-rutene, inkludert et forslag til en tilleggsutlysning, slik at frekvensene i FOT-rutene kan styrkes.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen vurdere om de eksisterende virkemidlene i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms har den ønskede effekten når det gjelder å opprettholde og øke befolkningen i nord, og vurdere ytterligere tiltak slik som eksempelvis redusert bedriftsbeskatning.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen sikre at dagkirurgiaktiviteten ved Klinik Alta gjenoppbygges og styrkes.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 foreslå en årlig øremerket pott med midler til Finnmark fylkeskommune for å opprettholde kollektivtilbud, med særlig vekt på hurtigbåt- og fergetilbud til vegløse

samfunn, som skal gjøre det mulig å bo og drive næringsvirksomhet i vegløse samfunn.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge fram et forslag om et kraftig løft i rammen for næringsutvikling og ressursforskning i Finnmark.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en egen satsing på midler til innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms for vegbygging og vintervedlikehold av vegene som tar høyde for klimatiske forhold.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem forslag til en årlig øremerket pott til å sikre busstilbudet i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms for å gjøre det enklere å bo og reise i regionen.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en egen ordning for innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms underlagt Enova for å sikre energieffektivisering for husholdninger i innsatssonen, men også øke beredskapen for strømbrydd og hybrid krigføring uten å øke klimagassutslipp. Ordningen skal gjøres ubyråkratisk og tilgjengelig.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen prioritere torskekvoter til fartøygrupper som bidrar til aktivitet i Finnmark, henholdsvis kystflåten og åpen gruppe.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen gjennom instruks, anmodning eller pålegg sikre at torsketralere som fisker på pliktkvoter, faktisk leverer til fiskeindustrien, og at brydd på pliktene må føre til bortfall av kvoter.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om å innføre kvotetrekke for ubearbeidet eksportert torsk for fartøy med pliktkvoter.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om hvordan fiskeriressursene kan brukes til å skape og ta vare på arbeidsplasser og industri i tilknytning til fiskerinæringen for å sikre bosetting, sysselsetting og verdiskaping langs kysten, herunder hvordan landingen av fisk kan spres ut over året.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 23*

Stortinget ber regjeringen endre innretningen på geografisk differensiert arbeidsgiveravgift slik at den virker etter sin hensikt, og at det ikke kan benyttes lavere arbeidsgiversats enn der virksomheten er lokalisert.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen sikre at opsjoner for nye politihelikoptre utløses, og at Finnmark politidistrikt tilføres ett av de tre helikoptrene som politiet har opsjon på, for å redusere responstid samt å sikre kontroll og beredskap ved den norsk-russiske grensen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 25*

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en egen satsing på den offentlige tannhelsetjenesten, slik at alle innbyggere i innsatssonen i Nord-Troms og Finnmark i løpet av en toårsperiode kan få tannhelsetjenester i regi av den offentlige tannhelsetje-

nesten uten at det koster mer enn andre helsetjenester i regi av det offentlige gjør.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen vurdere innretningen av de særskilte tiltakene i Nord-Troms og Finnmark (innsatssonen) for å få bedre resultater for tilflytting og økt verdiskaping.

Oslo, i finanskomiteen, den 17. juni 2025

Tuva Moflag

leder og ordfører

Stortingets presidentskap

Deres ref
2025/1406

Vår ref
25/1721-3

Dato
12. mai 2025

Dok. 8:175 S (2024-2025) Representantforslag om en tiltakspakke for å styrke næringsliv og befolkningsutvikling i Finnmark

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til henvendelse fra Stortingets finanskomiteé Dok. 8:175 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Carl I. Hagen, Per-Willy Amundsen, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Stordalen og Bengt Rune Strifeldt, representantforslag om en tiltakspakke for å styrke næringsliv og befolkningsutvikling i Finnmark. Representantforslaget ble 11. april 2025 oversendt kommunal- og distriktsdepartementet for behandling. I dette brevet følger vårt svar.

- 1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om særskilte tiltak for næringslivet i Øst-Finnmark som er berørt økonomisk av sanksjonene mot Russland.**

Svar:

Stortinget har i flere omganger vedtatt tiltak for næringslivet i Finnmark. Det ble bevilget ekstra midler til omstilling og utvikling både i RNB 2022, RNB 2023, RNB 2024 og saldert budsjett 2025. Midlene er blant annet fordelt til kommunale næringsfond i rammede kommuner, og midler til Innovasjon Norge og Siva til bruk i Finnmark.

I RNB 2024 ble det opprettet et nytt virkemiddel under Innovasjon Norge for særlig å treffe næringslivet i Øst-Finnmark: *Utviklingstilskudd for Øst-Finnmark*. Virkemiddelet ble i saldert budsjett 2024 utvidet til også å gjelde for alle de små kyst-kommunene i Finnmark. Innovasjon Norge melder at ordningen treffer godt og benyttes av næringslivet i regionen. Mer om virkemiddelet under spørsmål 3.

Rapporteringen viser at tiltakene begynner å gi resultater. Innovasjon Norge Arktis melder om økt pågang av prosjekter og gründere, og forbruksrapportene viser at bedriftene i Finnmark tar i bruk de ekstra midlene for omstilling og utvikling av næringslivet i regionen.

Finanskomiteen, Stortinget Deres ref 2025/1406 Vår ref 25/1721-3 Dato 12. mai 2025
Regjeringen vurderer fortløpende om det er aktuelt med ytterligere tiltak for å styrke omstillingen av næringslivet i regionen, fortrinnsvis gjennom ordninger som kan vise til gode resultater og effektiv forvaltning.

2. **Stortinget ber regjeringen vurdere om de eksisterende virkemidlene i tiltakssonen har den ønskede effekten når det gjelder å opprettholde og øke befolkningen i nord, og vurdere ytterligere tiltak slik som eksempelvis redusert bedriftsbeskatning.**

Svar:

Innsatssonen (tidligere Tiltakssonen) er en sentral del av regjeringens innsats i Nordområdene. Dette er et viktig område for Norges sikkerhet og beredskap. Vi har sterke tiltak som skal få folk til å bli boende, og for å få flere tilflyttere til sonen.

Kommunal- og distriktsdepartementet har ansvaret for å koordinere regjeringens arbeid i innsatssonen, og innsatsen er betydelig. Regjeringen har videreført og styrket virkemiddelbruken for å øke attraktiviteten for bosetting og aktivitet i innsatssonen. For 2025 utgjør virkemidlene i innsatssonen nær 7 milliarder kroner, fordelt på:

- Fritak fra arbeidsgiveravgift er det største virkemidlet med nær 5 milliarder kroner.
- Personrettede virkemidler med vel 2 milliarder kroner.

Evalueringen av de personrettede virkemidlene i innsatssonen fra 2022 viser at de personrettede virkemidlene har en avtakende effekt fordi realverdien av virkemidlene falt i perioden 2013-2022. Evaluators peker på gjeldsslette av studielån som det mest effektive virkemiddelet. Evalueringen anbefalte å rette virkemidlene inn mot de mest mobile aldersgruppene, som er unge voksne og barnefamilier. Vi har derfor innført gratis barnehage og økt årlig beløp for gjeldsslette av studielån i innsatssonen. Samtidig er Finnmarksfradraget doblet i vår regjeringsperiode, til 30 000 kroner. Vi har også etablert en [fordelskalkulator](#) som på en enkel måte skal synliggjøre de økonomiske fordelene ved å bo i innsatssonen. En familie med to barn i barnehage og en samlet inntekt på 1,2 millioner kroner kan spare opp mot 150.000 kroner i året ved å bo i innsatssonen.

Regjeringen ønsker at folk skal bo og jobbe i innsatssonen, og da bør vi støtte dette mest mulig direkte, som vi allerede gjør med målrettede tiltak mot unge voksne og barnefamilier. Det finnes ingen enkle løsninger eller enkeltvirkemidler som svarer på utfordringene vi står overfor i innsatssonen. Regjeringen vurderer løpende ytterligere tiltak som kan bidra til økt bosetting og aktivitet i sonen.

Når det gjelder ytterligere tiltak som redusert bedriftsbeskatning, utgjør allerede null arbeidsgiveravgift i sonen en stor fordel på nær 5 milliarder kroner (2025) som er en vesentlig reduksjon av kostnadene for næringslivet i sonen. Støtte til næringslivet gjennom lav selskapsskatt vil være et indirekte og mindre presist virkemiddel for å øke bosettingen. Ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift har som mål å motvirke nedgang i folketallet i spredtbygde områder ved å stimulere sysselsetting og grunnlag for

næringsvirksomhet. Arbeidsgivere i både privat og offentlig sektor plikter å betale Side 3 arbeidsgiveravgift av lønn mv. Satsen for arbeidsgiveravgiften er differensiert avhengig av hvor bedriften er lokalisert. Virksomheter i spredtbygde områder har lavere arbeidsgiveravgift enn virksomheter som er mer sentralt plassert. Virksomheter i innsatssonen (tidligere tiltakssonen) i Nord-Troms og Finnmark har 0-sats. Regionalt differensiert arbeidsgiveravgift er et kraftfullt virkemiddel i distriktene med et samlet støttebeløp som er anslått til 23,3 mrd. kroner i 2024.

Det antas derfor at representantene sikter til at selskapsskatten bør reduseres for selskaper plassert i innsatssonen. Formålet med selskapsbeskatningen i Norge er å skaffe staten inntekter for å finansiere offentlige utgifter. Etter skattereformen i 1992 har selskapsskatten blitt utformet etter prinsipper om brede grunnlag, lave satser, likebehandling av næringer, virksomhetsformer og investeringer. Det innebærer at alle selskaper beskattes på samme måte, med unntak for noen næringer som har en særskilt høy beskatning av grunnrenteinntekt. Det har bidratt til at ressursene utnyttes der de kaster mest av seg.

Skattegrunnlag som selskapsoverskudd er mer mobilt enn andre skattegrunnlag. Et selskap kan ha virksomhet flere steder, og flyttbare driftsmidler kan benyttes rundt omkring. Lavere selskapsskatt i innsatssonen ville gitt incentiver til å opprette selskaper i innsatssonen uten at den reelle økonomiske aktiviteten foregår der. Dette ville undergrave formålet med forslaget, som må antas å være å øke den økonomiske aktiviteten i innsatssonen. For å motvirke dette måtte en innført detaljerte bestemmelser om hvordan inntekter og fradrag skal tilordnes geografisk. Det øker de administrative kostnadene for skattyterne og for skattemyndighetene. Skatteutvalget peker også på at selskapsskatten er et lite egnet virkemiddel for å fremme næringsutvikling og sysselsetting i distriktene, jf. punkt 7.6 i NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem*.

3. Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i retningslinjene for virkemiddelapparatet, blant annet redusert egenkapitalkrav, slik at det i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter i tiltakssonen.

Svar:

Det næringsrettede virkemiddelapparatet består av flere aktører som tilbyr ulike virkemidler til bedrifter, med ulike målgrupper og virkeområder. Innovasjon Norge tilbyr generelle, næringsnøytrale virkemidler til bedrifter i hele landet, både for gründere, vekstbedrifter, eksport og omstillingsbehov. Innovasjon Norge mottar oppdrag fra flere departement, der oppdragene over KDDs programkategori 13.50 retter seg spesielt mot næringsutvikling i distriktene.

Det har vært gjennomført flere næringsrettede tiltak over KDDs budsjetter i RNB og saldert budsjett de siste årene for å møte situasjonen i Finnmark. Som en del av disse tiltakene ble det i 2024 opprettet et eget virkemiddel for Finnmark på kap. 553, post 61: *utviklingstilskudd for Finnmark*. Virkemiddelet forvaltes av Innovasjon Norge og tildeler investeringstilskudd og bedriftsutviklingstilskudd til virksomheter i Finnmark. Det er krav til bedriftsøkonomisk lønnsomhet, men ikke til innovasjonshøyde, og virkemiddelet er rettet mot prosjekter som er

viktige for lokal og regional næringsutvikling. Virkemiddelet ble lansert høsten 2024 og er godt mottatt av aktørene i regionen.

Etterspørselen etter lån er forholdsvis lav i Finnmark, slik at endringer i lånevirkemidlene er et mindre treffsikkert tiltak. Det er videre slik at Innovasjon Norge allerede har muligheten til å utvise skjønn i behandlingen av lånesøknader, og det er rom for å søke om betalingsutsettelse for låntakere. Det er også høye tilgjengelige lånerammer hos Innovasjon Norge. Regjeringen vurderer derfor at dagens låneordninger er tilstrekkelige for å møte behovet i Finnmark.

- 4. Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i retningslinjene i virkemiddelapparatet, slik at man oppnår en mer aktiv satsing som i større grad bidrar til å realisere nye næringsprosjekter og næringsbygg i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms.**

Svar:

Vi viser til svaret under spørsmål 3.

- 5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av konsekvenser for aktivitet og arbeidsplasser i tiltakssoner med redusert arbeidsgiveravgift som følge av endrede forutsetninger som ble innført i 2010 for bl.a. krav til registrering av selskapers hovedkontor.**

Svar:

Det er finansministeren som er konstitusjonelt ansvarlig for skatte- og avgiftssystemet, og spørsmålet er derfor forelagt ham som har gitt følgende svar:

Foretak anses i utgangspunktet å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert. Før 2010 hadde virksomheter med innleide arbeidstakere mulighet til å tilpasse seg ved å etablere administrasjonskontor med begrenset aktivitet i tiltakssonen, mens de utleide arbeidstakerne arbeidet i andre soner. Dermed kunne virksomheten dra nytte av 0-satsen for arbeidsgiveravgift, selv om arbeidstakerne i det alt vesentlige arbeidet utenfor tiltakssonen.

Dette var en uønsket tilpasning til skattereglene. På grunn av disse tilpasningene vedtok Stortinget å endre reglene etter forslag fra departementet i Prop. 1 S (2009–2010) *For budsjettåret 2010 – Skatte-, avgifts- og tollvedtak*. Etter endringen skal slike typer virksomheter betale arbeidsgiveravgift i den sonen hvor hoveddelen av arbeidstakerens arbeid utføres i løpet av avgiftsterminen, dersom dette er en annen sone enn der hvor virksomheten er registrert.

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift ble sist evaluert av konsulentselskapet Samfunnsøkonomisk analyse AS (SØA) i 2018. Evalueringen viser at ordningen bidrar til å nå målet om å redusere eller forhindre befolkningsnedgang i de tynnest befolkede områdene.

SØA finner at ordningen gir positive, men moderate virkninger på sysselsettingen. Det anslås at den differensierte arbeidsgiveravgiften innebærer at sysselsettingen i berørte regioner er

to til fem pst. høyere enn den ellers ville ha vært. SØA sier at det er grunn til å tro at virkningen i Nord-Troms og Finnmark kan være større enn dette. Dersom avgiften øker fra null til 14,1 pst. i dette området, vil andelen bedrifter med negativt driftsresultat øke sterkt. SØA finner at ordningen ikke ser ut til å påvirke handel og konkurranse med utlandet nevneverdig. Andelen eksportbedrifter er ikke høyere i de regionene som har lav arbeidsgiveravgift enn i sentrale regioner. De fleste bedriftene er små og tilbyr tjenester på hjemmemarkedet. De bedriftene som har eksport av et visst omfang til utlandet, er ofte kapitalintensive. En lavere arbeidsgiveravgift gir derfor liten gevinst for disse bedriftene siden arbeidskraftkostnadene utgjør en liten andel av de samlede kostnadene. Det er få av disse bedriftene som mottar støtte som er høyere enn såkalt bagatellmessig støtte.

SØA konkluderte med at ordningen kan anses som hensiktsmessig («appropriate»), og dermed imøtekommer et sentralt krav fra ESA. SØA pekte på at alternativene til ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er dyrere og mindre treffsikre, og anbefalte at ordningen videreføres omtrent uendret.

6. Stortinget ber regjeringen endre innretningen på geografisk differensiert arbeidsgiveravgift slik at den virker etter sin hensikt, og at det ikke kan benyttes lavere arbeidsgiversats enn der virksomheten er lokalisert.

Svar:

Det er finansministeren som er konstitusjonelt ansvarlig for skatte- og avgiftssystemet, og spørsmålet er derfor forelagt ham som har gitt følgende svar:

Utgangspunktet for ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er at foretak skal bruke satsen som gjelder der de har sin økonomiske aktivitet. Normalt vil dette være samme sted som foretaket er registrert i Enhetsregisteret. For visse former for aktivitet som skjer flere steder, typisk bygg- og anleggsvirksomhet og arbeidsutleie (ambulerende virksomhet), må en modifisere utgangspunktet om at det alltid er registreringssonen som er avgjørende. Dersom hoveddelen av arbeidstakerens arbeid utføres i en annen sone enn der arbeidsgiver er registrert, og det på grunn av virksomhetens art ikke kreves at det registreres en underenhet i sonen hvor arbeidet utføres, gjelder særregler. I disse tilfellene skal en benytte satsen i den sonen hvor hoveddelen av arbeidet skjer, se også svaret på forslag 5. Særreglene skal sikre at det gis støtte i tråd med formålet med ordningen som er å bidra til sysselsetting og motvirke befolkningsnedgang i distriktene. Særreglene består av to deler som har ulik begrunnelse:

Ved ambulerende virksomhet i en sone med høyere sats enn den som gjelder i registreringssonen, må arbeidsgiver bruke denne høyere satsen for lønn knyttet til slik aktivitet. Regelen skal forhindre tilpasninger (kunstige etableringer) i strid med formålet med ordningen.

Den andre delen av særreglene gjelder ved ambulerende virksomhet i en sone med lavere sats enn registreringssonen. I tråd med denne regelen kan en bruke den lavere satsen for lønn i den sonen der arbeidet utføres. Regelen innebærer at alle aktører som utøver virksomhet innenfor virkeområdet av et visst omfang, blir behandlet likt.

Unntakene for ambulerende virksomhet kommer bare til anvendelse der arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid den gjeldende kalendermåneden i en annen avgiftssone enn registreringssonen. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av kalendermåneden.

En ser ikke behov for å justere ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

7. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan Forsvaret i større grad kan bidra og være samfunnsbygger i Finnmark, ved å legge mer til rette for lokale innkjøp av varer og tjenester.

Svar:

I 2024 vedtok Stortinget enstemmig en historisk forsvarssatsing som skal gjennomføres i perioden 2025–2036. Forsvarsløftet i langtidsplanen for forsvarssektoren innebærer at regjeringen styrker forsvarsbudsjettet med 611 mrd. kroner. Regjeringen er opptatt av at forsvarsløftet skal gi regionale ringvirkninger gjennom investeringer og infrastruktur. Regjeringen har som mål at dette skal gi høyere aktivitetsnivå i lokalt nærings- og samfunnsliv.

En økt satsing på forsvar, sikkerhet og beredskap fremover vil påvirke norsk næringsliv. Langtidsplanen innebærer en betydelig satsing på Forsvaret i Nord-Norge, der det militære nærværet styrkes. Regjeringen vil videreutvikle og forsterke samarbeidet mellom forsvarssektoren, og små og mellomstore bedrifter, både systemleverandører og underleverandører. Det er derfor viktig at Norge har et virkemiddelapparat som understøtter behovet forsvarssektoren har for en bredere industri- og næringslivsbasis, og for utvikling av norsk forsvarsteknologi. Basert på Forsvarets eget behov, må Forsvaret legge til rette for at små og mellomstore bedrifter kan ta på seg nødvendig ansvar for utvikling, vedlikehold, understøttelse og oppgraderinger.

Forsvaret har behov for alle typer relevant teknologi, også fra underleverandører. For å øke satsingen på små- og mellomstore bedrifter skal fleksibiliteten i dagens regelverk anvendes, og eventuelle endringer vurderes. Dette vil også komme lokale bedrifter i Finnmark til gode.

Levende lokalsamfunn bidrar til å sikre at Forsvaret har tilgang på nødvendige støttefunksjoner fra næringsliv og sivile aktører i krise og krig. Ved å bidra til attraktive lokalmiljøer sikres også evnen til å rekruttere og beholde personell, samtidig som det styrker militær og sivil beredskap.

8. Stortinget ber regjeringen sikre at opsjoner for nye politihelikoptre utløses, og at Finnmark politidistrikt tilføres ett av de tre helikoptrene som politiet har opsjon på, for å redusere responstid samt å sikre kontroll og beredskap ved den norsk-russiske grensen.

Svar:

Det er justis og beredskapsministeren som er konstitusjonelt ansvarlig for beredskap, og spørsmålet er derfor forelagt henne som har gitt følgende svar:

Politiet har i dag tre helikoptre, disse er stasjonert på Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud. Dette er helikoptre som kan benyttes både til transport, og til søk og observasjon. I perioder kan ett helikopter plasseres andre steder i landet. Politihelikoptre har tidligere vært utstasjonert i Finnmark politidistrikt for å bistå blant annet med grenseovervåkning.

I 2023 mottok Justis- og beredskapsdepartementet en konseptvalgutredning (KVU) som vurderte politiets luftkapasiteter nasjonalt, herunder ulike alternativer for å styrke luftkapasiteten i flere deler av landet. Utredningen har gjennomgått ekstern kvalitetssikring (KS1) og kommet med et anbefalt konsept for politiets luftkapasiteter. Ved behandling av KVU og KS1 ble det besluttet å gjennomføre en prosjektavklaringsfase i den hensikt å redusere usikkerhet rundt det anbefalte konseptet. I denne fasen skal det blant annet gjøres en nærmere analyse av lokalisering av eventuelle nye baser for politihelikoptre. Når denne prosjektfasen er gjennomført vil regjeringen vurdere anbefalingene og beslutte eventuell videreutvikling av politiets helikoptertjeneste med baser flere steder i landet.

9. Stortinget ber regjeringen utvide spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta ved å gjenopprette dagkirurgien og etablere geriatrik avdeling, fødeavdeling og nødvendige akuttfunksjoner. Det må legges til grunn at sykehusene i Finnmark samarbeider i en nettverksmodell for å gi hele befolkningen et likeverdig helsetilbud av god kvalitet.

Svar:

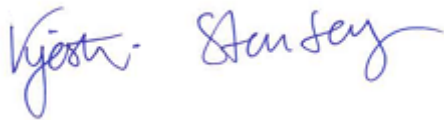
Finnmarkssykehuset HF består av to akuttsykehus i henholdsvis Hammerfest og Kirkenes samt de to klinikkene Sámi klinihkka og Klinikk Alta. I tillegg har helseforetaket en omfattende prehospital tjeneste bestående av bil- og båtambulanser som er i beredskap hele døgnet. Det er også en godt utbygget luftambulanse som er blitt styrket de senere årene. I Alta er det ambulansefly stasjonert.

Representantenes forslag om å etablere geriatrik avdeling, fødeavdeling og nødvendige akuttfunksjoner i Alta, vil innebære etablering av et tredje akuttsykehus i Finnmarkssykehuset HF. Helse- og omsorgsdepartementet opplyser at Finnmark fylke med omtrent 75 000 innbyggere ikke gir grunnlag for et tredje akuttsykehus. Stortinget har tidligere besluttet at sykehusstrukturen i Finnmark skal bestå av sykehus i Hammerfest og Kirkenes. Av hensyn til personelltilgang, pasientgrunnlag og beredskap er det viktig å sikre robusthet i de beredskapskritiske vaktlinjene ved dagens to akuttsykehus i Finnmarkssykehuset HF sammen med en god, desentralisert akuttberedskap for å sikre trygge helsetjenester også i vår nordligste region.

Utforming av spesialisthelsetjenestetilbudet er delegert til helseforetakene basert på føringer satt av Stortinget og oppdrag fra Helse- og omsorgsministeren. Det har over tid pågått arbeid med å utvikle og utvide spesialisthelsetjeneste-tilbudet i Alta i tråd med vedtak fra Stortinget. Helse Nord RHF fikk bevilget 41,7 mill. kroner utover ordinære rammer i 2025, til videreutvikling av spesialisthelsetjenestene ved Klinikk Alta. Spesielt prioritert er tiltak for å hindre unødig reisevei for eldre og kronisk syke. Gode samhandlingsløsninger med kommunen og en satsing på geriatri står sentralt, og er noe som Helse- og

omsorgsministeren følger opp gjennom oppdrag til helseforetaket. Helse- og omsorgsdepartementet har opplyst at Klinikk Alta i dag har en fødestue som gir tilbud om svangerskapsomsorg, ultralyd-undersøkelse, fødsler, barselomsorg, følgetjeneste for fødende med lang reisevei – og hjemmebesøk etter fødsel. Det ville være svært utfordrende å etablere en fødeavdeling i Alta som er i tråd med kvalitetskravene i Helsedirektoratets retningslinje, deriblant kravene om bemanning og kompetanse.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

